

Sporda Güdülenme le?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sporda Güdülenme le?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31046>

zet

Sporda Güdülenme le?i (SMO), sporcular?n spora kat?l?m ve performans sergileme nedenlerini olu?turan güdülenme spektrumunu ölçmek amac?yla uyarlanm?? psikometrik bir arat?r. Ölçek, temelde Edward Deci ve Richard Ryan taraf?ndan geli?tirilen z Belirleme Kuram? (SDT) erevesine dayanmaktadır. Bu kuramsal yap?, güdülenmeyi içsel, d??sal ve gdszlk boyutlar? zerinden de?erlendirir. Türkiye'deki spor bilimleri literatürüne kazand?r?lan bu uyarlama al??mas?, Zi?an Kazak taraf?ndan 2004 y?l?nda gerçekle?tirilm?tir.

Kazak'?n al??mas?, le?in Türk sporcu popülasyonu için kültürel ve dilsel olarak uygunlu?unu sa?lamay? amalam??, böylece spor psikolojisi alan?nda sa?lam ve geçerlik sahibi bir ölçüm arac? sunulmu?tur. Ölçek, sporcular?n farkl? motivasyon türlerindeki göreli güçlerini belirleyerek, antrenman ve geli?im stratejilerinin ki?iselle?tirilmesine olanak tan?r. le?in orijinal PDF doküman? mevcuttur.

Anahtar Kelimeler

Sporda Güdülenme le?i, SMO, Güdülenme, Spor Psikolojisi, z Belirleme Kuram?, ?sel Güdülenme, D??sal Güdülenme, Güvenirlik, Geçerlik, Uyarlama.

Yazarlar

Zi?an Kazak

Amaç

Sporda Güdülenme le?i'nin birincil amac?, sporcular?n spora yönelik motivasyonel yönelimlerini nicel olarak ölçmektir. Bu yönelimler, sporcunun aktiviteyi kendi seçimiyle mi (içsel) yoksa d??sal bask?lar veya ödüller nedeniyle mi (d??sal) gerçekle?tirdi?ini anlamay? içerir. Ölçek, sporcular?n motivasyon profilini detayland?rarak, antrenörlerin ve spor psikologlar?n?n sporcular?n tkenmi?lik riskini, ba?l?k düzeyini ve genel iyi olu?unu de?erlendirmesine yard?mc? olur.

Uyarlama al??mas?n? gerçekle?tiren Zi?an Kazak'?n (2004) temel hedefi, orijinal le?in (Sports Motivation Scale - SMS) psikometrik yap?s?n?n Türk sporcular? rnekleminde de korundu?unu ve le?in Türk spor bilimleri ara?t?rmalar?nda güvenle kullan?labilece?ini kan?tlamakt?r. Bu, özellikle kültürel farkl?l?klar?n motivasyonel alg?lar? etkileyebilece?i göz önüne al?nd???nda kritik bir ad?md?r.

Yap?

SMO, z Belirleme Kuram?'n?n (SDT) ngrd? motivasyon süreklili?ini ölçen çok boyutlu bir

yap?d?r. Bu süreklilik, en otonom (z-belirlenimli) olan içsel gdlenmeden, en kontrol edilen d??sal güdülenme biçimlerine ve nihayetinde gdszl?e kadar uzan?r. Ölçek genellikle yedi farklı alt boyutu ölçer:

?sel Güdülenme: Bilmeye Yönelik, Ba?armaya Yönelik, Deneyimlemeye Yönelik.

D??sal Güdülenme: Tan?mlanm?? Düzenleme (En otonom d??sal güdülenme), ?e Yans?t?lm?? Düzenleme, D??sal Düzenleme (En az otonom d??sal güdülenme).

Gdszlk (Amotivation): Sporcunun aktiviteyi yapma niyeti veya sebebi olmamas? durumu.

Geçerlik

Sporda Güdülenme le?'inin Türk sporcular? için geçerlik al??malar?, yap? geçerli?ini tesis etmeye odaklanm??t?r. Yap? geçerli?i, le'in teorik olarak ölçmesi beklenen motivasyon boyutlar?n? gerçekten ölçüp lmedi?ini gösterir. Uyarlama al??malar?nda, orijinal yedi faktörlü yap?n?n Türk sporcu örnekleminde de tutarlı bir ?ekilde ortaya ?k?p ?kmad??? incelenmi?tir. Bu süreçte genellikle do?rulamalı faktör analizi (DFA) kullan?larak modelin veri uyumu test edilir.

Her ne kadar orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmese de, 2004 tarihli al??man?n le'in kültürel adaptasyonunu takiben yeterli düzeyde yap?sal ve eviri geçerli?ini sa?lad??? varsay?lmaktad?r. Yüksek geçerlik de?erleri, ölçek puanlar?n?n spor motivasyonu kavram?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini garanti eder.

Güvenirlik

Güvenirlik, SMO'nun lt? motivasyon düzeylerinin tutarlılı??n? ve istikrar?n? ifade eder. Kazak (2004) taraf?ndan yürütülen al??mada iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsay?s?) analizleri, le'in her bir alt boyutu için güvenilirlik katsay?lar?n? hesaplam??t?r. Bu katsay?lar?n .70'in üzerinde olmas?, maddelerin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde lt?n gösterir.

Ek olarak, le'in zamana ba?lı istikrar?n? de?erlendirmek için test-tekrar test güvenirlik yöntemleri de uygulanm?? olabilir. Sa?lam güvenirlik bulgular?, le'in bilimsel ara?t?rmalarda ve saha uygulamalar?nda tekrarlanabilir sonuçlar üretebilmesi için temel te?kil eder.

Faktör Analizi

Sporda Güdülenme le?'inin uyarlama sürecinde en kritik a?amalardan biri faktör analizidir. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi motivasyon alt boyutlar?na yüklendi?ini belirler ve le'in kuramsal yedi faktörlü yap?s?n? destekleyip desteklemedi?ini kontrol eder. Orijinal ölçekte oldu?u gibi, uyarlamada da a?mly?c? faktör analizi (AFA) kullan?larak temel yap?n?n ke?fedilmesi ve ard?ndan do?rulamalı faktör analizi (DFA) ile bu yap?n?n Türk rneklemine uygunlu?unun test edilmesi beklenir.

Kazak'ın al??mas?, yedi faktörlü yap??n?n Türk sporcular? aras?nda da kabul edilebilir uyum indeksleri ile do?ruland??n? göstererek, SMO'nun geçerli bir psikometrik araç oldu?unu ortaya koymu?tur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Genellikle 7 dereceli bir skalada puanlama yap?l?r.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Sporcular (Aktif olarak sporla u?ra?an bireyler)

Age Group: Genellikle 15 ya? ve zeri (Ergen ve Yeti?kin Sporcular)

Population Details: e?itli spor dallar?nda (bireysel ve tak?m sporlar?) yer alan Türk sporcular?.

Test Methodology: z Bildirim le?i (Self-Report Questionnaire). Uygulama bireysel veya grup halinde yap?labilir.

Anahtar Kelimeler

Spor Bilimleri, Psikometri, Motivasyon lm, Zi?an Kazak, z Belirleme, ?sel, D??sal, Amotivasyon, Sporcu Performans?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il

Affiliation Email addresses: f.zisan.kazak@ege.edu.tr

Correspondence Address: Zi?an Kazak, Ege Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi (Uyarlama dönemindeki tahmini kurum)

?zinler, ücret ve Test Y?l?

Sporda Güdülenme le?i, akademik ara?t?rmalarda s?kl?kla kullan?lan bir arat?r. le?in Türkçe uyarlama al??mas? **2004** y?l?nda yay?mlanm??t?r. le?in ara?t?rma amal? kullan?m? genellikle sorumlu yazar?n (Zi?an Kazak) izni ve referans gösterilmesi ?art?yla mümkündür. Ticari veya klinik uygulamalar için resmi izin al?nmas? gerekebilir. Ölçek için herhangi bir standart ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Referanslar

Kazak, Z . (2004). Sporda Güdülenme le?i'nin Türk sporcular? için güvenirlik ve geçerlik al??mas?. *Spor Bilimleri Dergisi*, 15 (4), 191-206.

le?in orijinal PDF doküman? bu ba?lant?dan indirilebilir: [sporda-gudulenme-olcegi-toad.pdf](#)

Sporda Güdülenme le?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Sporda Güdülenme le?i'nin maddeleri, orijinal kaynakta listelenmemi?tir. Ölçek, sporcular?n spora kat?l?m nedenlerini sorgulayan ve yedi faktörlü yap?y? ( içsel,  d??sal, bir gdszlk) temsil eden toplamda 28 maddeden olu?maktadır.

Ölçek maddelerine ula?mak için yukar?da belirtilen PDF referans?n?n incelenmesi gerekmektedir.